

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **M. Ö.**, nar. X.
státní příslušnost: X.
t. č. pobytem X.
zastoupen advokátem Mgr. Ladislavem Bártou
se sídlem Purkyňova 6, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava

proti
žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina**
se sídlem Wolkerova 4448/37, 586 01 Jihlava

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 13. 10. 2020, č. j. KRPJ-98684-54/ČJ-2020-160022-SV

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 13. 10. 2020, č. j. KRPJ-98684-54/ČJ-2020-160022-SV, **se ruší.**
- II. Žalobci **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**
- III. Žalovaná **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

- IV. Ustanovenému zástupci žalobce, Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi se sídlem Purkyňova 6, 702 00 Ostrava **se přiznává** odměna ve výši 6 800 Kč, kterou mu soud vyplatí do 30 dní od právní moci rozhodnutí na bankovní účet č. 2114899404/2700.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Předmětem sporu je zákonnost (opakovaného) zajištění žalobce za účelem jeho správního vyhoštění do Turecka. Žalovaná spatřovala u žalobce nebezpečí pro veřejný pořádek kvůli porušení ochranného opatření Ministerstva zdravotnictví. Navíc by podle žalované mohl mařit výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Byl tu neoprávněně a zjevně se do Turecka nechtěl vrátit. Žalobce proto zajistila na 60 dnů.
2. Žalobce se domnívá, že ho žalovaná zajistila nezákonně. Žalobce před zajištěním podstoupil test na přítomnost nemoci Covid-19 s negativním výsledkem. Následně v průběhu zajištění absolvoval karanténu. Nepředstavuje proto zdravotní nebezpečí. Žalovaná nadto nesprávně vyhodnotila reálný předpoklad vyhoštění. Žalobci v Turecku hrozí vězení kvůli obviněním z terorismu pro napojení na organizaci Fethullaha Gülena. Její členy v Turecku pronásledují. Právě kvůli nepřezkoumatelnému zdůvodnění reálného předpokladu vyhoštění přitom krajský soud již jednou rozhodnutí žalované o zajištění žalobce zrušil.

II. Rozhodnutí o zajištění žalobce a související skutkové okolnosti

3. Policejní hlídka zadržela žalobce v sobotu 19. 9. 2020 na benzínové stanici u dálnice D1. Cestoval autem napříč ČR spolu s několika dalšími cizinci. Neměl u sebe ovšem žádný doklad totožnosti. Své doklady zahodil. Policie pojala podezření, že vstoupil na území v rozporu s ochranným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 24. 8. 2020, č. j. MZDR 20599/2020-25/MIN/KAN („ochranné opatření“). Jeho účelem byla ochrana obyvatel proti zavlečení nemoci Covid-19 ze zahraničí. Žalovaná také zjistila, že Schengenský informační systém („SIS“) uvádí žalobce jako nežádoucí osobu, protože představuje bezpečnostní riziko. Žalobce je v SIS na podnět Řecká, kde předtím požádal o mezinárodní ochranu.
4. Žalobce při výslechu, který se konal den po jeho zadržení na dálnici, vypověděl, že je příznivcem radikálního islámu. Je Sunnita. Nesouhlasí s tureckým prezidentem Erdoganem a podporuje naopak organizaci jeho oponenta Fethullaha Gülena. Kvůli jeho přesvědčení jej začala pronásledovat policie. Příslušníky hnutí Fethullaha Gülena totiž označuje za teroristy. Žalobce odsoudili za terorismus na šest let vězení. Právě uvěznění se žalobce obává. Proto se rozhodl z Turecka uprchnout do Německa. Vypověděl také, že mu nehrozí mučení, trest smrti či nelidské nebo ponižující zacházení, ale šel by v Turecku do vězení. Jako Sunnitu jej považují za teroristu a nebezpečného pro Turecko. O něm si jinak myslí, že je to bezpečná země, ale jeho problémem je prezident Erdogan. Vypověděl také, že nemá dostatek peněz a nemá v ČR koho kontaktovat. Žalobce v neděli 20. 9. 2020 podstoupil test na přítomnost nemoci Covid-19 s negativním výsledkem.
5. Žalovaná téhož dne vydala rozhodnutí č. j. KRPJ-98684-23/ČJ-2020-160022-SV („první zajištění“), kterým žalobce na 60 dnů zajistila za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky („zákon o pobytu cizinců“). Zajištění odůvodnila porušením ochranného

opatření. Žalobce zde mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažně narušit veřejný pořádek. Žalovaná nepředpokládala, že by se podrobil rozhodnutí krajské hygienické stanice a absolvoval nařízenou karanténu. Na území ČR totiž nemá žádnou adresu pobytu, kde by mohl zůstat v izolaci. Porušení ochranného opatření ve spojení se vstupem na území ČR bez dokladu a pobytového oprávnění žalovaná vyhodnotila jako riziko, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon správního vyhoštění.

6. Žalobce dva dny po svém zajištění požádal o mezinárodní ochranu. Ministerstvo vnitra jej zajistilo podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“). Žalobce však vzal svoji žádost zpět. Ministerstvo vnitra proto řízení o ní zastavilo. Po uplynutí lhůty pro podání žaloby proti rozhodnutí o zastavení řízení pak žalovaná přistoupila k novému rozhodnutí o zajištění žalobce ze dne 13. 10. 2020, č. j. KRPJ-98684-54/ČJ-2020-160022-SV („rozhodnutí žalované“ či „druhé zajištění“). Žalobce opět zajistila na 60 dnů.
7. Žalovaná zopakovala důvody, které ji vedly k prvnímu zajištění. Znovu tedy zajištění žalobce opřela o § 124 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců. Nebezpečí, že by žalobce mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek [§ 124 odst. 1 písm. a)], odůvodnila porušením ochranného opatření. Žalovaná zdůraznila, že žalobce pochází ze země, která s ohledem na pandemii nemoci Covid-19 není bezpečná. Mohl proto nemoc do ČR zavléct. Pokud by osoby, které přicestovaly v rozporu s ochranným opatřením, nemoc Covid-19 skutečně měly, mohly by tento virus nekontrolovaně šířit. Existence pandemie na celém světě je obecně známou skutečností.
8. Žalovaná s odkazem na judikaturu uvedla, že veřejný pořádek je soustavou pravidel chování, která obsahují právní předpisy, ale i pravidel chování, která v právních předpisech nejsou, jestliže jejich zachování je podle obecného názoru lidí v určitém místě a čase nezbytnou podmínkou pokojného stavu. Správní orgány proto mají chránit zájmy státu a společnosti proti nežádoucímu jednání. Žalobce podle žalované jednal v rozporu s morálními normami a chráněnými zájmy, které deklaruje zákon o pobytu cizinců. Není přípustné, aby cizinci nerespektovali ochranná opatření vydaná v ČR. Žalobce nadřadil své zájmy nad zájmy společnosti, které směřují k řešení epidemiologické situace. Žalovaná v rozhodnutí opakovaně uvedla, že žalobce mohl s ohledem na situaci v Turecku předpokládat, že v ČR bude čelit omezením vstupu pro cizí státní příslušníky.
9. Žalovaná kromě toho založila druhé zajištění na skutečnosti, že tu žalobce pobýval, aniž by měl cestovní doklad nebo platné oprávnění k pobytu. Z toho dovozovala, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění [§ 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců]. Z jeho jednání jasně plynulo, že nemíní dodržovat právní předpisy a uložené povinnosti. Nadále by tu pobýval a porušoval zákon o pobytu cizinců. Žalovaná navíc neshledala důvody pro uložení zvláštních opatření za účelem vycestování.
10. V závěru odůvodnění druhého zajištění žalovaná uvedla, že jí je z běžné praxe známo, že v případě žalobce existuje reálný předpoklad realizace výkonu jeho vyhoštění. Neexistuje překážka trvalejší povahy, která by vyhoštění bránila. Žalobce podle žalované neuvedl nic, co by nasvědčovalo, že jeho vyhoštění nebude možné provést. Žalovaná nezjistila, že by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle § 179 zákona o pobytu cizinců. Obrátila se na Ministerstva vnitra. To v závazném stanovisku ze dne 21. 9. 2020,

ev. č. ZS51474 („závazné stanovisko ministerstva“), neshledalo důvod znemožňující vycestování žalobce do Turecka.

III. Žaloba

11. Podle žalobce nemůže obstát argumentace žalované, že porušuje veřejný pořádek kvůli porušení ochranného opatření. Žalobce se podrobil testu na přítomnost nemoci Covid-19. Následně absolvoval karanténu v zařízení pro zajištění cizinců. Argumentace porušením ochranného opatření proto není namístě. Cílem ochranného opatření je zamezení šíření nemoci, čehož má dosáhnout karanténa. Žalobce ji absolvoval. Žalovaná ho více než měsíc zbavuje osobní svobody. Nemůže mu proto klást za vinu provinění postavené na roveň protiprávnímu jednání podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví („zákon o ochraně veřejného zdraví“).
12. Podle žalované mohl žalobce závažným způsobem narušit veřejný pořádek, protože mohl být potencionálním přenašečem nemoci Covid-19. Skutečnost, že žalobce vstoupil do ČR v rozporu s ochranným opatřením, ovšem nelze považovat za natolik závažné a intenzivní porušení právních norem, které lze označit za „*skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti*“ ve smyslu judikatury Nejvyššího správního soudu. Žalobce nemocí Covid-19 netrpí. Potencialita onemocnění nemůže postačovat k jeho zajištění. Porušení ochranného opatření nemůže být důvodem pro zajištění cizince.
13. Žalovaná také nesprávně posoudila existenci reálného předpokladu vyhoštění žalobce. Žalobce je členem organizace Fethullaha Gülena (tzv. FETÖ) a v Turecku ho odsoudili za terorismus. Žalovaná si sice vyžádala závazné stanovisko ministerstva, ale nespécifikuje, jak se vypořádala s konkrétními skutečnostmi, které žalobce uváděl při výsledku. Žalovaná neuvedla, zda na ně závazné stanovisko ministerstva reaguje, a jak se s nimi Ministerstvo vnitra vypořádalo. Toto stanovisko mělo o obecnější povahu. Žalovaná proto měla pečlivěji uvést, proč nepovažuje obavy žalobce z návratu do Turecka za relevantní. Žalovaná neposuzovala stav dodržování lidských práv v Turecku. Nezjišťovala, zda tam žalobci nehrozí špatné zacházení. Nevyžádala si k této otázce žádné zprávy. Žalobce přitom v Turecku považují za uprchlého teroristu. Proto se obává, že mu v případě návratu hrozí nelidské a ponižující zacházení, trestání i mučení. Lze předpokládat i pomstu za útěk od pracovníků vězeňské služby.

IV. Vyjádření žalované k žalobě

14. Žalovaná uvedla, že žalobce nedisponoval žádným dokladem, neměl povolení k pobytu a porušil ochranné opatření. O jeho protiprávním chování není pochyb. Vláda ČR dne 30. 9. 2020 vyhlásila nouzový stav, který platí do 12. 12. 2020. Lze však očekávat jeho prodloužení. Žalobce nemůže dostát podmínek stanovených vládou ve vyhlášeném nouzovém stavu. Vláda významně omezila běžný život občanů ČR, např. zákazem vycházení v nočních hodinách, omezením služeb, maloobchodního prodeje apod. Za současného stavu nelze připustit, aby kdokoliv nerespektoval ochranná opatření, usnesení či jiná opatření a volně vstupoval, pohyboval se a nelegálně pobýval na území ČR. Narušoval by veřejný pořádek a pokojný stav v zemi. Žalovaná rekapituluje počínání

žalobce v schengenském prostoru a zdůrazňuje, že nepochybně naplnil důvody zajištění podle § 124 odst. 1 písm. a) a b) zákona o pobytu cizinců.

15. K otázce uskutečnitelnosti vyhoštění žalovaná uvádí, že by k němu nepřistoupila, pokud by jej nepovažovala za potenciálně možné. Překážku vycestování v případě nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu lze shledat pouze tam, kde je toto nebezpečí reálné, skutečné a bezprostředně existující. Žalovaná se zcela ztotožňuje se závazným stanoviskem ministerstva. Dodává, že žalobce v průběhu řízení požádal o mezinárodní ochranu a Ministerstvo vnitra jej také zajistilo podle zákona o azylu.

V. Posouzení věci krajským soudem

16. Žaloba splňuje podmínky své přípustnosti. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). O žalobě krajský soud rozhodl podle § 51 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců bez nařízení ústního jednání. Žalobce nařízení jednání nepožadoval a soud neshledal jednání jako nezbytné. Postupoval ostatně podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Tato ustanovení umožňují zrušení rozhodnutí bez jednání.
17. Žaloba je důvodná.
18. Žalobce uplatňuje dvě žalobní námitky: 1) nedůvodnost jeho zajištění podle § 124 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců, b) nesprávné vyhodnocení reálného předpokladu jeho vyhoštění. Krajský soud nyní tyto námitky v uvedeném pořadí vypořádá.

a) Důvodnost zajištění žalobce

19. Krajský soud předesílá, že se již v rozsudku ze dne 11. 11. 2020, č. j. 41 A 60/2020-31 („první rozsudek krajského soudu“), zabýval otázkou důvodnosti prvního zajištění žalobce. Druhé zajištění přitom stojí na stejných důvodech, tedy: (1) nebezpečí, že by žalobce mohl ohrozit bezpečnost státu nebo závažným způsobem narušit veřejný pořádek [§ 124 odst. 1 písm. a) zákona o pobytu cizinců] a (2) nebezpečí, že by mohl mařit správní vyhoštění [§ 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců]. Žalobce tehdy napadl první důvod zajištění, druhý nikoliv. Stejně tomu je i v tomto případě. A stejně jako ve svém prvním rozsudku krajský soud souhlasí se žalobcem, že první důvod zajištění nenaplnuje.
20. Krajský soud opakuje, že vstup žalobce na území ČR v rozporu s ochranným opatřením nelze považovat za natolik intenzivní porušení právních norem, které lze označit za „skutečné, aktuální a dostatečně závažné ohrožení některého ze základních zájmů společnosti“ ve smyslu judikatury Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2013, č. j. 5 Azs 13/2013-30). Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu totiž judikoval, že při výkladu pojmů *veřejný pořádek*, resp. *závažné narušení veřejného pořádku*, používaných v různých kontextech zákona o pobytu cizinců, nelze brát v úvahu jen celkový smysl dané právní úpravy. Musíme také přihlížet k rozdílným okolnostem vzniku, původu a účelu jednotlivých ustanovení, které tyto pojmy užívají (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 26. 7. 2011, č. j. 3 As 4/2010-151). Ohrožení společnosti potenciálním šířením nakažlivé nemoci lze podle krajského soudu hodnotit jako *ohrožení veřejného zdraví*. Nikoliv jako ohrožení veřejného pořádku. Zákon o pobytu

cizinců v různých kontextech pracuje s pojmy veřejný pořádek, veřejná bezpečnost i veřejné zdraví. Již prostým jazykovým výkladem lze dospět k závěru, že obsah těchto pojmů se liší. Chrání různé společenské zájmy a nelze je libovolně zaměňovat.

21. Ohrožení veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti i veřejného zdraví je zákonným důvodem pro správní vyhoštění cizince. Vyhoštění až na 3 roky lze uložit, pokud existuje důvodné nebezpečí, že by cizinec mohl při pobytu na území závažným způsobem ohrozit veřejné zdraví, protože *trpí nemocí* uvedenou v požadavcích opatření před zavlečením infekčního onemocnění [viz § 119 odst. 1 písm. c) bod 3 zákona o pobytu cizinců]. Toto ustanovení míří právě na ty případy, ve kterých Ministerstvo zdravotnictví vydá ochranné opatření podle § 68 odst. 1 zákona o ochraně veřejného zdraví. Ze systematiky § 119 odst. 1 zákona o pobytu cizinců je tedy zřejmé, že tyto případy zákonodárce nezamýšlel podřadit pod pojem veřejného pořádku. Tu jako důvod pro vyhoštění upravuje samostatné ustanovení.
22. Aby však bylo možné uložit správní vyhoštění, nestačí, aby cizinec porušil ochranné opatření. Je nezbytnou podmínkou, že dotyčný *trpí nemocí*, jejímuž šíření má dané ochranné opatření bránit. Nepostačuje, pokud by touto nemocí jen potenciálně trpět mohl. Smyslem vyhoštění je v tomto případě ochrana zdraví obyvatel ČR před cizincem, který má příslušnou nemoc a v případě jeho setrvání na území ČR by tuto nemoc mohl šířit. Ze správního spisu přitom vyplývá, že žalovaná před zajištěním podrobila žalobce RT-PCR testu na přítomnost nemoci Covid-19. Výsledek byl negativní. Kromě toho žalobce před druhým zajištěním absolvoval karanténu. *Žalobce proto nemohl představovat ohrožení veřejného zdraví obyvatel České republiky*. Natožpak závažné ohrožení veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti.
23. Byť tedy ohrožení veřejného zdraví teoreticky může být důvodem pro správní vyhoštění (body 21-22 výše), *není podle zákona o pobytu cizinců důvodem pro zajištění cizince* – na rozdíl od ohrožení veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti, které podle zákona o pobytu cizinců důvodem zajištění být mohou. Cizince tedy nelze zajistit jenom proto, že porušil platné ochranné opatření Ministerstva zdravotnictví, jehož cílem je ochrana veřejného zdraví. Ani ve spojení s tím, že na území ČR vstoupil neoprávněně. Skutečnost, že neoprávněný pobyt nelze podřadit pod výhradu veřejného pořádku, judikatura již opakovaně potvrdila i přímo ve vztahu k zajištění cizince (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 7. 2016, č. j. 5 Azs 37/2016-55).
24. Stejně jako ve svém prvním rozsudku krajský soud opakuje, že žalobce je v SIS jako nežádoucí osoba. Evidování cizince v SIS je přitom podle § 124 odst. 1 písm. e) zákona o pobytu cizinců samostatným důvodem pro jeho zajištění. Tento důvod ovšem žalovaná neuplatnila. Ohrožení veřejného pořádku dovozuje pouze z toho, že žalobce porušil ochranné opatření. Jak uvedl krajský soud výše, tento závěr neobstojí.
25. Přestože jeden z uplatněných důvodů zajištění žalobce nesplňuje, toto pochybení nemůže být důvodem zrušení rozhodnutí žalované. Žalovaná totiž žalobce zajistila také z důvodu, že by mohl mařit nebo ztěžovat správní vyhoštění. Žalobce – stejně jako v případě prvního rozsudku krajského soudu – naplnění tohoto důvodu nezpochybňuje. Naplnění tohoto důvodu zajištění proto není mezi stranami sporné. Také krajský soud dospěl k závěru, že

důvod zajištění žalobce podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců existuje. Z jednání žalobce (požádal o mezinárodní ochranu v Řecku, kde nevyčkal na rozhodnutí a neoprávněně cestoval přes několik zemí dále, do ČR přicestoval v úkrytu, bez cestovního dokladu, který po cestě zahodil, jako cíl své cesty deklaroval Německo) bylo zřejmé, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Uložení zvláštních opatření za účelem vycestování by postrádalo účinnost. Žalobce totiž neměl dostatek peněz a v ČR neměl žádné kontakty na osoby, které by mu po dobu řízení o vyhoštění poskytl ubytování.

26. Lze tedy uzavřít, že jeden z důvodů pro zajištění, o které žalovaná opřela své rozhodnutí, žalobce naplnil.

b) Reálný předpoklad vyhoštění

27. Právo na osobní svobodu je jedním z nejvýznamnějších základních práv. Zbavení osobní svobody proto musí představovat výjimku ze zásady, že veřejná moc nemůže jednotlivce osobní svobody zbavit. Přípustnost této výjimky podmiňují úzce vykládaná kritéria definovaná v čl. 5 Evropské úmluvy o lidských právech („Úmluva“), čl. 8 Listiny, zákoně o pobytu cizinců a směrnici č. 2008/115/ES („návratová směrnice“). Z čl. 15 odst. 4 návratové směrnice vyplývá, že jednou z podmínek zákonnosti zajištění je existence reálného předpokladu vyhoštění. Každé zajištění cizince musí sledovat konkrétní účel – v tomto případě uskutečnění správního vyhoštění žalobce. Zajištění nemůže obstát, pokud během něj tento účel nebude reálně možné naplnit.
28. Reálný předpoklad vyhoštění chybí také tehdy, pokud existují důvody znemožňující vycestování cizince ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců. Podle § 179 odst. 1 vycestování cizince není možné v případě důvodné obavy, že by mu po návratu do státu, jehož je státním občanem, hrozilo skutečné nebezpečí. V souladu s § 179 odst. 2 se za skutečné nebezpečí považuje navrácení v rozporu s čl. 3 Úmluvy.
29. Otázkou existence důvodů znemožňujících vycestování se žalovaná musí zabývat hlavně v řízení o správním vyhoštění cizince. Za tímto účelem má povinnost si vyžádat závazné stanovisko Ministerstva vnitra. Judikatura ovšem dovodila, že žalovaná má povinnost zabývat se možnými překážkami správního vyhoštění i při rozhodování o zajištění cizince, pokud o těchto překážkách ví nebo vyšly najevo. Pokud je již před vydáním rozhodnutí o zajištění zřejmé, že by zde mohly být důvody znemožňující vycestování, má žalovaná povinnost si před zajištěním cizince vyžádat stanovisko Ministerstva vnitra (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150). Této povinnosti ji nezbavují ani případné procesní nesnáze a časová tíseň (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019-43).
30. Závazné stanovisko Ministerstva vnitra představuje formálně prostý podklad rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění podle § 50 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád („správní řád“). Přesto má obdobné účinky jako závazné stanovisko podle § 149 správního řádu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2019, č. j. 8 Azs 76/2018-59). Do jisté míry předurčuje vyřešení otázky existence možných překážek vyhoštění, které má žalovaná zkoumat. I toto stanovisko však musí obsahovat náležité

odůvodnění. Musí také reagovat na konkrétní tvrzení cizince v daném řízení. Pokud Ministerstvo vnitra formuluje závazné stanovisko obecněji, je povinností žalované o to pečlivěji odůvodnit, proč nepovažuje obavy stěžovatele z pronásledování za relevantní (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2020, č. j. 5 Azs 211/2019-41, bod 17). Těmto požadavkům druhé zajištění nedostálo.

31. Závazné stanovisko ministerstva shrnuje obsah výsledku žalobce. Ministerstvo vnitra poté uvádí, že vycházelo z tohoto výsledku a z informací, které shromáždilo o politické a bezpečnostní situaci a stavu dodržování lidských práv v Turecku (jde zřejmě jen o nesprávnost ve psaní, pokud zde závazné stanovisko zmiňuje Čínskou lidovou republiku). Konkrétně pak odkazuje na informaci Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra „*Turecko – bezpečnostní a politická situace v zemi*“ ze dne 24. 7. 2020 („Informace OAMP“), která je součástí spisu.
32. Ministerstvo vnitra pak konstatuje, že po posouzení výpovědi žalobce, okolností jeho pobytu ve vlasti před odchodem ze země, hlavních motivů k odchodu a Informace OAMP nenalezlo žádné skutečnosti, na jejichž základě by mohlo žalobci v případě návratu do Turecka hrozit skutečné nebezpečí ve smyslu § 179 zákona o pobytu cizinců. Tuto překážku vycestování lze shledat pouze tam, kde je takové nebezpečí reálné, skutečné a bezprostředně existující, nikoliv tam, kde vůbec nastat nemusí. Ministerstvo vnitra ve výpovědi žalobce nenalezlo vodítka, která by ho měla přivést k závěru, že by po svém návratu do Turecka čelil hrozbě špatného zacházení. Podle Ministerstva vnitra to žalobce sám vyloučil a označil Turecko za bezpečnou zemi. Žalobce se chce jen na nějakou dobu schovat v Německu, protože jej v Turecku označili za teroristu. Obává se proto, že by ho tam uvěznili.
33. Informace OAMP, na níž závazné stanovisko ministerstva odkazuje, v relevantní části uvádí, že „[a]čkoliv ústava a zákony zakazují mučení a jiné formy krutého, nelidského či ponižujícího zacházení, objevily se zprávy, že někteří členové bezpečnostních složek tyto taktiky využívali. Podle lidskoprávních organizací stoupla míra používání mučení a podobných praktik a obecně porušování lidských práv především v návaznosti na události v červenci 2016 [tj. v souvislosti s neúspěšným pokusem o převrat – pozn. krajského soudu]. Zároveň vyšetřování a potrestání v podstatě neprobíhalo.“. Informace OAMP dodává, že „[v]ýjimečný stav zavedený v červenci 2016 po neúspěšném pokusu o vojenský převrat byl zrušen v červenci 2018. Současně byl však přijat nový protiteroristický zákon, který přejímá řadu opatření z výjimečného stavu, např. umožňuje po další tři roky omezovat svobodu shromažďování k demonstracím, propouštět státní zaměstnance podezřelé ze styku s teroristy nebo držet lidi ve vazbě bez soudního rozhodnutí až 12 dnů.“ (obě citace viz na č. l. 54 správního spisu).
34. Žalovaná pak v odůvodnění druhého zajištění uvádí, že neexistuje překážka trvalejší povahy, která by vyhoštění bránila. Z běžné praxe ví, že u žalobce existuje reálný předpoklad realizace výkonu jeho vyhoštění. Žalobce podle žalované neuvedl nic, co by nasvědčovalo opaku. Žalovaná odkázala na závazné stanovisko ministerstva, které neshledalo důvod znemožňující vycestování žalobce podle § 179 zákona o pobytu cizinců. Proto jej označila za možné.

35. Jak již krajský soud nicméně zdůraznil ve svém prvním rozsudku, žalobce při výslechu uvedl skutečnosti, u nichž nešlo vyloučit, že potenciálně mohly představovat důvody znemožňující vycestování. Žalobce tvrdil, že je členem hnutí Fethullaha Gülena. Turecké orgány tuto organizaci považují za teroristickou. Kvůli jeho náboženskému přesvědčení jej pronásledovala policie. Turecké soudy žalobce odsoudily k šesti letům odnětí svobody. Proto se rozhodl z Turecka uprchnout.
36. Podle krajského soudu je přitom obecně známou skutečností, kterou lze bez větších obtíží a odborných znalostí zjistit z médií (k práci s obecně známými skutečnostem této kategorie, které se nedokazují, viz nálezn Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3764/12 ze dne 13. 5. 2014, bod 27), že *přivrženci Fethullaha Gülena čelí v Turecku pronásledování, obzvláště po pokusu o převrat v roce 2016*. Z něj totiž prezident Erdogan viní právě hnutí Fethullaha Gülena, které považuje za teroristickou organizaci. V důsledku pokusu o převrat turecké státní složky zatkly tisíce osob (viz např. zprávu České televize *Další pronásledování. Kvůli údajnému napojení na Gülena vydali v Turecku zatykače na 414 lidí z června 2020*, dostupnou zde: <https://bit.ly/36iPiN9>).
37. Lze podobně jako v prvním rozsudku krajského soudu dodat, že Evropský soud pro lidská práva v posledních letech, měsících i týdnech v několika závažných věcech rozhodl, že Turecko porušilo Úmluvu v souvislosti s pokusem o převrat v létě roku 2016. Šlo přitom o věci, kde hrála roli tvrzená příslušnost stěžovatelů k hnutí Fethullaha Gülena [srov. rozsudky ze dne 20. 3. 2018 ve věcech *Mehmet Hasan Altan proti Turecku*, č. 13237/17, a *Şahin Alpay proti Turecku*, č. 16538/17; ze dne 16. 4. 2019 ve věci *Alparслан Altan proti Turecku*, č. 12778/17; ze dne 10. 12. 2019 ve věci *Kavala proti Turecku*, č. 28749/18; ze dne 3. 3. 2020 ve věci *Baş proti Turecku*, č. 66448/17; z poslední doby (byť již po druhém zajištění) pro informaci a doplnění srov. rozsudky ze dne 10. 11. 2020 ve věci *Sabuncu a další proti Turecku*, č. 23199/17, či ze dne 24. 11. 2020 ve věci *Şık (č. 2) proti Turecku*, č. 36493/17]. O zvýšené míře používání mučení a podobných praktik, resp. porušování lidských práv v návaznosti na události související s pokusem o převrat ostatně hovoří i Informace OAMP.
38. Již z těchto skutečností lze podle krajského soudu dovodit, že obavy žalobce – coby trestně odsouzené osoby hlásící se k hnutí Fethullaha Gülena spojovaného s pokusem o převrat v roce 2016 – nebyly zcela bezdůvodné. Ministerstvo vnitra to ovšem ve svém závazném stanovisku v potřebné míře nereflektovalo. Nevypořádalo se ani s citovanými závěry Informace OAMP (viz bod 33 výše). Podobně jako ve věci, kterou řešil Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 28. 2. 2020, č. j. 5 Azs 211/2019-41, lze dokonce konstatovat, že závazné stanovisko Ministerstva vnitra je s Informací OAMP *v rozporu*. Obavy žalobce z jeho osudu coby odsouzeného přívržence hnutí Fethullaha Gülena po návratu do Turecka Ministerstvo vnitra prakticky ignorovalo a nevyjádřilo se k nim. Z Informace OAMP přitom plynulo, že mohou odpovídat skutečnosti.
39. V tomto kontextu podle krajského soudu Ministerstvo vnitra přiznalo neadekvátní relevanci slovům stěžovatele, který při výslechu vypověděl, že mu nehrozí špatné zacházení a Turecko považuje za bezpečnou zemi. Ze zbytku jeho výslechu i z výše uvedených podkladů plynulo, že jeho obavy měly natolik silný základ, že je Ministerstvo vnitra nemělo podceňovat. Naopak na ně mělo hlouběji a adresně zareagovat. Vodítka o

možné hrozbě špatného zacházení mu žalobce během svého výsledku poskytl. Závazné stanovisko ministerstva na č. l. 51-52 správního spisu (přesněji řečeno dva odstavce na str. 2-3 závazného stanoviska ministerstva) jsou ovšem příliš obecné. Nehodnotí nebezpečí vážné újmy žalobce v reakci na hlavní jádro jeho tvrzení (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2020, č. j. 5 Azs 211/2019-41, bod 15). Bylo proto na žalované, aby o to pečlivěji odůvodnila, proč nepovažuje obavy stěžovatele za relevantní.

40. To však žalovaná neučinila. Na závazné stanovisko ministerstva toliko formálně odkázala a opřela o něj svůj závěr o možnosti vycestování žalobce. Na tvrzení žalobce nijak nezareagovala, natož aby s větší pečlivostí oproti Ministerstvu vnitra odůvodnila, proč podle ní nemají relevanci. Zkrátka jen zkonstatovala existenci reálného předpokladu realizace vyhoštění žalobce v souladu s blíže nespecifikovanou běžnou praxí. Uvedla, že podle ní neexistuje překážka trvalejší povahy, která by vyhoštění bránila. Ani žalobce neměl uvést nic, co by nasvědčovalo hrozbě skutečného nebezpečí vážné újmy podle § 179 zákona o pobytu cizinců. Žalobce ovšem takové skutečnosti uvedl. A žalovaná nijak tato svá nekonkretizovaná konstatování v odůvodnění druhého zajištění nevysvětluje. Takové odůvodnění proto tváří v tvář požadavku na pečlivější odůvodnění, proč nepovažuje obavy stěžovatele z pronásledování za relevantní, nemohlo obstát.
41. V otázce reálného předpokladu vyhoštění proto druhé zajištění trpí vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. K tomu lze připočítat i vadu podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., protože skutkový stav, který vzala žalovaná za základ rozhodnutí, je v rozporu se spisovým materiálem. Druhé zajištění (stejně jako závazné stanovisko Ministerstva vnitra) totiž pomíjí a odporuje Informaci OAMP, která hovoří o praktikách špatného zacházení a porušování lidských práv v souvislosti s neúspěšným převratem v Turecku v roce 2016 včetně postihů osob spojených s těmi, koho vláda považuje za teroristy. To se týká i osob spojených s hnutím Fethullaha Gülena, jako je žalobce.
42. Námitky žalobce, že žalovaná nesprávně posoudila existenci reálného předpokladu vyhoštění, jsou proto důvodné. Je třeba zdůraznit, že na základní záruky ochrany práva na osobní svobodu nelze rezignovat, ať už je minulost každého z nás jakákoliv. Žalovaná tyto základní záruky při zbavení osobní svobody žalobce hned dvakrát nerespektovala.

VI. Závěr a náklady řízení

43. Krajský soud shledal, že rozhodnutí žalované trpí nepřezkoumatelností v otázce existence reálného předpokladu vyhoštění. Tato vada je důvodem zrušení rozhodnutí žalované podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Kromě toho vzala žalovaná (a potažmo Ministerstvo vnitra) za základ druhého zajištění skutkový stav, který odporoval Informaci OAMP, jež byla součástí spisu. To je důvodem zrušení rozhodnutí žalované podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
44. Krajský soud současně nevrátil věc žalované věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Podle § 124 odst. 3 zákona o pobytu cizinců je totiž vydání rozhodnutí o zajištění cizince za účelem jeho předání prvním úkonem v řízení. Zrušení rozhodnutí o zajištění v tomto

případě z povahy věci znamená ukončení řízení (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2020, č. j. 1 Azs 495/2019-43, bod 30).

45. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Náklady však nevyčísлил. Ze spisového materiálu neplyne, že by mu vznikly. Proto mu krajský soud náhradu nákladů řízení nepřiznal. Žalovaná ve věci nebyla úspěšná. Proto jí právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo.
46. Ustanovený zástupce vyčísлил svoji odměnu a žádá částku ve výši 6 800 Kč. Ta se skládá z odměny za dva úkony právní služby spočívající v přípravě a převzetí věci podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb č. 177/1996 Sb. („advokátní tarif“) a sepisu podání ve věci samé podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu. Tarifní hodnota úkonu podle § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu činí 50 000 Kč. Odměna za jeden úkon právní pomoci proto podle § 7 bodu 5 advokátního tarifu činí 3 100 Kč. K tomu je třeba připočíst paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu za dva úkony právní služby po 300 Kč. Krajský soud se s takto uplatněným vyčíslením nákladů ztotožňuje. Plně odpovídá použitelným právním předpisům i okolnostem věci. Proto je v souladu s tímto vyčíslením ustanovenému zástupci přiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 9. prosince 2020

Martin Kopa, v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Barbora Zachovalová